

Beslut om bildande av Holmtebo naturreservat i Valdemarsviks kommun

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut från 2004-09-03 [dnr 511-12648-03] om naturreservatet Holmtebo med tillhörande skötselplan.

Syftet med reservatet

Syftet med Holmtebo naturreservat är att bevara en brandpräglad flerskiktad talldominerad barrskog med inslag av lövträd, gran och rikligt med död ved, äldre grandominerad barrnaturskog med lövinslag i brant terräng samt betesmark. I naturreservatet ska finnas en stor mängd mycket gamla träd, grov död ved och andra strukturer som är viktiga för arter representativa för en tall- och barrnaturskog. Syftet är även att bevara och utveckla de höga naturvärden som är knutna till bäckmiljön. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av området för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och andra skadliga åtgärder och i delar utvecklas genom naturvårdande skötsel som efterliknar naturliga processer. Naturvårdande skötsel som bete, naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder som att skada tallar och skapa död ved kan bli aktuellt. Åtgärder för att genomföra hydrologisk restaurering kan bli aktuella. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Skäl för beslutet

Skogen i området är gammal och har i stora delar varit orörd länge. Här finns det ett visst inslag av död ved och ett antal rödlistade arter knutna till döda träd och gamla tallar. För att alla de krävande arter som finns i området ska kunna leva kvar måste området skyddas mot åtgärder som skadar de utpekade värdena samtidigt som vissa av värdena kräver vissa åtgärder för att kunna finnas kvar över tid i området.

Naturtyperna i reservatet ingår i en grön infrastruktur för tallskog. Det innebär bra förutsättningar för en stor andel av de hotade och skyddskrävande arter som lever i denna naturtyp att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. uppföra byggnad eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;
4. framföra motordrivet fordon;
5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
7. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet utan att någon ytterligare ersättning utbetalas:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. iordningställande, markering och underhåll av friluftsanläggningar som informationstavlor och vandringsled samt eventuellt ytterligare anordning för friluftslivet;
3. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder;
4. naturvårdande skötsel i form av tillskapande av död ved, friställning av äldre träd, hindrande av igenväxning, naturvårdsbränningar och/eller brandefterliknande skötselåtgärder;
5. hävd genom bete och /eller slåtter samt tillhörande skötsel till hävdade marker;
6. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
7. hydrologisk restaurering av bäckmiljön;

8. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. gräva upp kärleväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla;

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

4. anordna tävlingar (för mer än 100 personer) eller bedriva lägerverksamhet (för mer än 100 personer);
5. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar enligt servitut och avtal så som;

- Nyttjande och underhåll av kraftledning som ligger dikt an reservatet.
-

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng. Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att beslutet av Holmtebo naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet, i enlighet med 7 kap. 8 § miljöbalken, inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Beslutet bedöms även förenligt med gällande översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att beslutet av Holmtebo naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt Förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att naturreservatsbildningen inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningsföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets syfte tillgodoses.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Reservatet Holmtebo är en del av uppfyllandet av Agenda 2030 (mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna; mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald) och av miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt djur och växtliv" om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer att Holmtebo naturreservat ger ett positivt bidrag till följande ekosystemtjänster: Den producerande ekosystemtjänsten mat (kött från vilt,

svamp); de reglerande ekosystemtjänsterna globalklimatreglering (kolinbindning) och de kulturella ekosystemtjänsterna friluftsliv, turism, rekreation och hälsa, samt de understödjande ekosystemtjänsterna ekologiska samspel och livsmiljöer.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Områdets höga naturvärden uppmärksammades 2002 av skogsvårdsstyrelsen i samband med nyckelbiotopsinventeringen. Länsstyrelsen har gjort en naturinventering av området och dess närhet för att ytterligare dokumentera områdets höga naturvärden. Vid reservatsutredningen bekräftades områdets höga naturvärden avseende både arter och strukturer samt förutsättningar att bidra till att bevara biologisk mångfald i skogen.

Motivering till beslutet

Det gällande beslutet om Holmtebo naturreservat är beslutat 2004-09-03. Holmtebos skötselplan är en del av reservatsbeslutet enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken eftersom hänvisningar till skötselplanen finns med i B-föreskrifterna men B-föreskrifterna ska vara fristående från skötselplanen så att fastighetsägaren, av beslutet, ska veta vad den ska tåla enligt 7 kap 6 § miljöbalken. De nya B-föreskrifterna möjliggör dessutom tillägg av restaurerande skötsel i form av naturvårdsbränning samt åtgärder för att bevara de gamla tallarna, minska igenväxning av gran och tall och öka mängden död ved samt anläggande och skötsel av friluftsanordningar. Skötselplanen ska från och med nu kunna uppdateras fristående från beslutet.

I det tidigare beslutet står det att syftet är att bevara barrnatskogen och dess värden. Området består av två olika skogsområden varav ett är en grandominerad barrnatskog med stort lövinslag och det andra området utgörs av talldominerad skog med fläckvisa inslag av gran. Det blir således ett otydligt syfte med felaktig skötselriktning med fri utveckling om all skog ska bli en barrnatskog om värdena som är utpekade är knutna till de gamla solbelysta tallarna och döda träd av tall. Vid uppföljningen har det visat sig att tallskogens utpekade värden riskerar att försvinna genom konkurrens från yngre och uppväxande träd.

Den tidigare skötselplanen var i behov av förtydligande eftersom områdets värden börjat påverkas negativt av bland uppväxande gran i den äldre tallskogen samt även medålders tallskog som riskerar att konkurrera ut de äldsta tallarna.

I den gamla skötselplanen står det att ”Effekterna av utförda skötselinsatser eller fria utveckling måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.” Enligt resultat från Länsstyrelsens egen uppföljning konstateras att naturvärdena knutna till tallskogar riskerar att påverkas negativt på grund av igenväxning i den äldre tallskogen och skötselplanen behöver således revideras. Resultatet av denna uppföljning har visat att områdets syfte i beslutet är för vagt formulerat kopplat till olika skogstyperna och att skötselplanen inte gav tydliga instruktioner om vilka åtgärder som var möjliga att genomföra.

Det tidigare beslutet saknade förvaltningsinriktning för naturreservatet.

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl. Beslut om upphävande får enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen anser att det inte är skäligt att kräva ytterligare kompensation för upphävandet av det gällande beslutet. Detta beslut kommer bättre att vårda och skydda de naturvärden som det gällande beslutet avsågs att skydda och det innefattar exakt samma geografiska område som det gällande beslutet. Skötselplanen för naturreservatet ska från och med nu kunna uppdateras fristående från beslutet vilket även möjliggör att ny kunskap om naturvård kan implementeras om så behövs.

Länsstyrelsen anser att det finns synnerliga skäl att upphäva det gällande beslutet om Holmtobos naturreservat för att ersätta detta med ett nytt beslut med ett förtydligande och kompletterande syfte, utvecklade skäl och föreskrifter samt att besluta om en ny skötselplan så att naturvärdena vårdas och inte riskerar att försvinna på grund av igenväxning och beskuggning där de äldsta träden riskerar att konkurreras ut.

Länsstyrelsen önskar besluta om naturreservatets skäl, föreskrifter och skötselplan och utforma ett tydligt syfte för att framförallt möjliggöra naturvårdande skötsel i de områden där de prioriterade naturvärdena är knutna till tall och tallskogens dynamik. Det är även angeläget att möjliggöra annan typ av skötsel som delar av reservatet är beroende av för att bevara och utveckla skyddsvärda arter och habitat.

Ett nytt beslut med syfte, skäl och föreskrifter samt tillhörande skötselplan för reservatet har därmed utformats.

Konsekvensutredning för upphävande av beslut

- Tydligare och enklare att uppnå syftet med naturreservatet.
- Möjliggör långsiktig förvaltning av utpekade naturvärden i naturreservat.
- Förhindrar att utpekade naturvärden försvinner på grund av motsägelsefulla skrivningar i syfte, mål och sköselförslag.
- Möjliggör långsiktigt förvaltning för att främja biologisk mångfald och arter kopplade till naturtypen västlig taiga 9010.
- Ökat mängd och kvalitéer på substrat för epifytiska arter samt saproxytiska arter kommer att öka till exempel död ved och hålträd. Även livsmiljöer som det generellt är ont om i dagens landskap kommer att öka.
- Fördelar för friluftslivet kommer främst i form av att tillgängliggöra området för friluftsliv för vissa målgrupper med eventuella leddragningar samt underhåll av dessa.
- Ingen ny ersättningssituation uppstår vid revideringen av beslutet för Holmtobo naturreservat. Ett förtydligande kring behov och genomförande av skötsel i ett av skötselområdena är föreslagna som förtydligar hur syftet med naturreservatet ska nås.
- De ekonomiska förpliktelserna för staten (förvaltning av reservatet) kommer att öka något. Främst i form av mer skötsel, eventuell hydrologisk restaurering och eventuellt anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar.

- Holmtebo naturreservat ägs av staten vilket gör att inga privata markägares rättigheter kommer att påverkas. Eventuell hydrologisk restaurering kommer att ske i samråd med berörda markägare.
- Det nya beslutet möjliggör för utsedd förvaltare att genomföra skötselåtgärder som bidrar till att nå syftet med naturreservatet och genom uppföljning, utvärdera resultatet samt effekter på ingående naturtyper och arter. Det nya beslutet samt tillhörande skötselplan möjliggör att genomföra adekvata skötselinsatser som gynnar de arter och skogliga värden som reservatet är till att skydda.

Reservatsbildning

Områdets höga naturvärden uppmärksammades 2002 av skogsvårdsstyrelsen i samband med nyckelbiotopsinventeringen. Vid reservatsutredningen bekräftades områdets värde. En värdering utfördes av det aktuella området av Svensk Fastighetsvärdering AB i samråd med dåvarande markägaren och Naturvårdsverket på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Länsstyrelsen med dåvarande markägare och kom överens om en köpeskilling för området.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har under vintern 2023 remitterat förslag till beslut och skötselplan till berörda sakägare (arrendator och E.ON) samt till ett antal berörda som Sveriges geologiska undersökning (SGU), Skogsstyrelsen, Valdemarsviks kommun, Östergötlands ornitologiska förening (ÖgOF), Naturskyddsföreningen i Östergötland och Naturskyddsföreningen Valdemarsvik.

SGU har avstått från att yttra sig.

Ett yttrande har inkommit från Skogsstyrelsen. De är positiva till nybildandet av Holmtebo naturreservat och har inget att invända mot att beslut tas enligt presenterat underlag. Den föreslagna skötselplanen bedöms vara ändamålsenlig för att uppnå syftet med reservatet. Då reservatets utbredning kommer att överensstämma med tidigare beslut kommer det inte att påverka angränsande skogsmark och pågående skogsbruk. Skogsstyrelsen ser positivt på att det i beslutet framgår att insatser för att bekämpa angrepp av den åttatandade granbarkborren finns angivna i reservatsföreskrifterna och de tillstyrker att naturreservatet bildas enligt presenterat underlag.

Ett yttrande har inkommit från E.ON som inte har några synpunkter.

Yttrande har inkommit från ÖgOF. De bedömer att bildandet av reservatet inklusive den föreslagna skötselplanen, med målsättning att med lämpliga åtgärder bevara området som den naturskog den varit med brandpräglad flerskiktad talldominerad skog, är en positiv åtgärd. Detta även ur ett ornitologiskt perspektiv. Ingen fågelinventering är ännu inte genomförd men resultatet av en sådan är de intresserade att få ta del av. De skriver vidare att utifrån vad som är rapporterat på Artportalen (NR och några km runt denna) så finns här ungefär vad man kan förvänta sig i en skog som denna. Noterbart är dock rapporter av tjäder samt strömstare. De tillstyrker remissen i sin helhet.

Övrigt

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Ann Holmlid med naturvårdshandläggaren Marika Sjödin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Sara Lilljebjörn, länsjuristen Martina Willgert och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

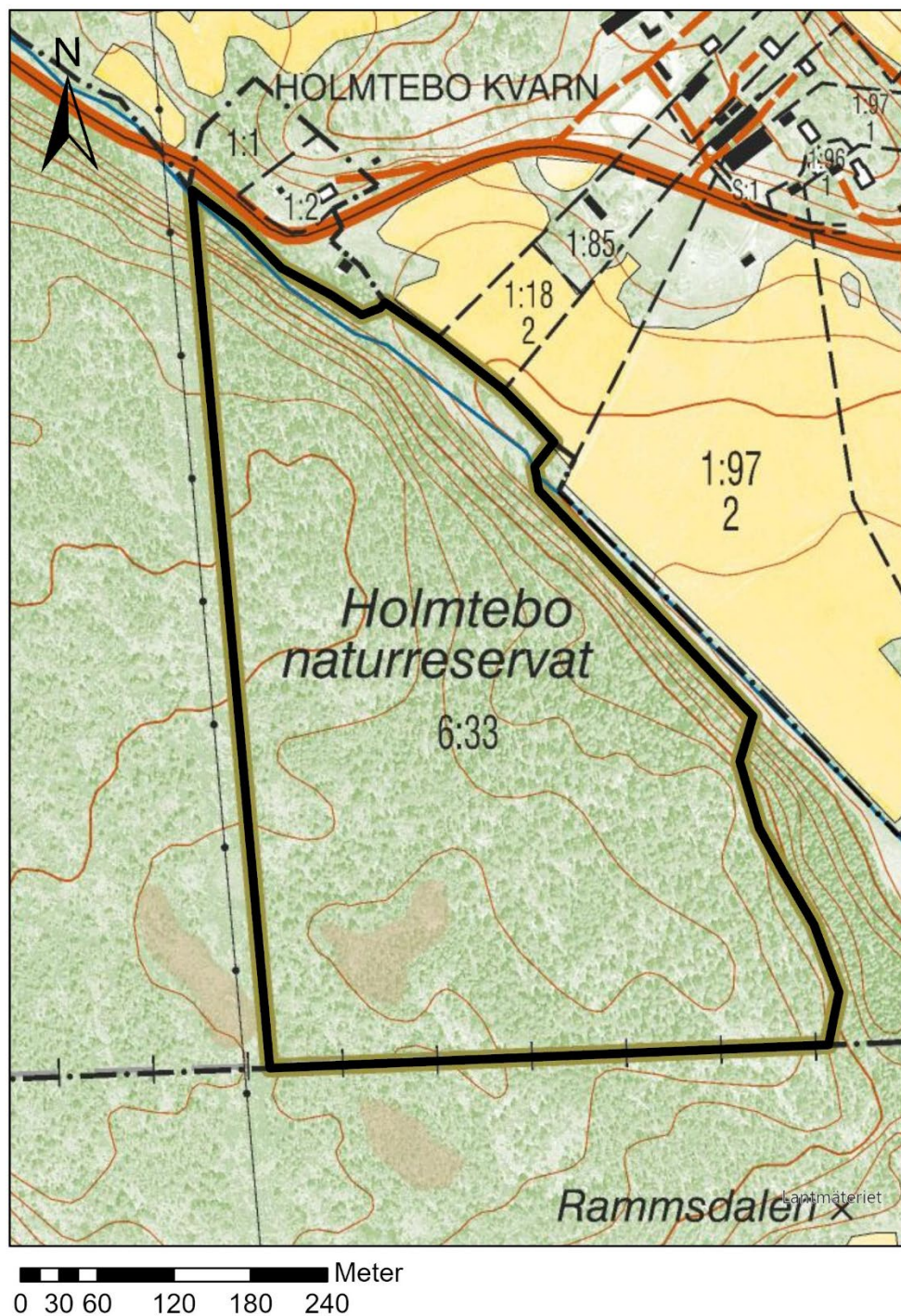
Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Sändlista (finns hos Länsstyrelsen)
2. Beslutskarta
3. Skötselplan

Bilaga 2

Besluts-karta tillhörande beslut om Holmtebo naturreservat, NVR-id 2002822. Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Skötselplan för naturreservatet Holmtebo

Fastställt 2024-02-15

Bilaga 3
511-7990-23

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Förslag till skötselplan för Holmtebo naturreservat

Fastställd 2024-02-15

Meddelande

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2023. Planförfattare har varit Marika Sjödin och Karl Ingvarsson. februari 2024.

Kontakt

Enheten för skötsel av skyddad natur,
Länsstyrelsen Östergötland, 010-223 50 00

Webbplats

www.lansstyrelsen.se/ostergotland

Fotografier

Marika Sjödin och biotopkarteringen

Kartmaterial

© Lantmäteriet

© Länsstyrelsen Östergötland 2023

Länsstyrelsen Östergötland

Östgötagatan 3, 581 86 Linköping

Växel: 010-223 50 00

E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/ostergotland

Innehåll

Innehåll	3
Allmän beskrivning	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	5
Beskrivning av reservatet	5
Plandel	11
Syfte med naturreservatet	11
Tillsyn	21
Dokumentation och uppföljning	21
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	22

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Holmtebo naturreservat	
NVR-id	2002822	
Beslutsdatum	2024-02-15	
Län	Östergötland	
Kommun	Valdemarsvik	
Areal	Total areal:	20,7 hektar
	Land:	20,7 hektar
	Vatten:	0 hektar
	Produktiv skog:	10,9 hektar
Naturtyper enligt Natura 2000 Med naturtypskod	Västlig taiga (9010)	15,1 hektar
Prioriterade bevarandevärden	Tallskog, barrblandskog i bergbrant Mossor, svampar, insekter. lavar Gamla träd, bergbrant med lodytor, stående och liggande döda träd, öppna gläntor, död ved Kvarnlämningar i bäckmiljö -	
Naturtyper:		
Arter/grupper:		
Strukturer:		
Kulturmiljöer:		
Friluftsliv:	-	
Övrigt	-	
Fastighet	Valdemarsvik 6:33	
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning	Naturreservatet är beläget 3 km sydväst om Valdemarsvik	
Vägbeskrivning	Längs med E22:an finns en avtagsväg med skylt mot Holmtebo 3 km, längs med vägen mot Valdemarsvik finns en parkeringsplats cirka 200 m från reservatet	

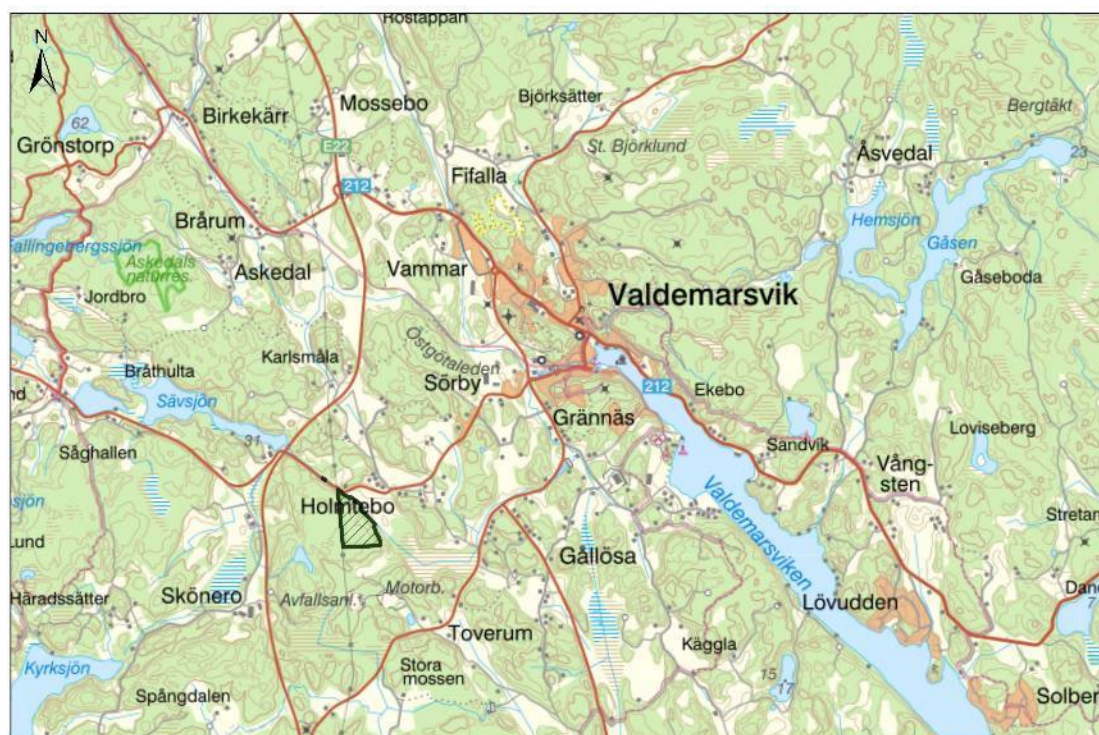
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet Holmtebo. Syftet finns även nedan i skötselplanens plandel.

Beskrivning av reservatet

Översiktlig beskrivning

Holmtebo naturreservat ligger knappa 3 km sydväst om Valdemarsviks tätort. Området utgörs till största delen av gammal hällmarkstallskog, med flera tallar på 200 år och med inslag av några små tallrismossar. Mot nordost finns ett större inslag av gran och en succesiv övergång till barrblandskog som i branten övergår till granskog med asp samt någon enstaka ekar. Åldern på skogen är hög med rikligt med tallar mellan 150 - 200 år. Här finns även ett litet inslag av död ved som hyser krävande insekter och lavar. Längs med den västra gränsen finns ett område som brunnit kraftigt och därefter fått föryngra sig naturligt.

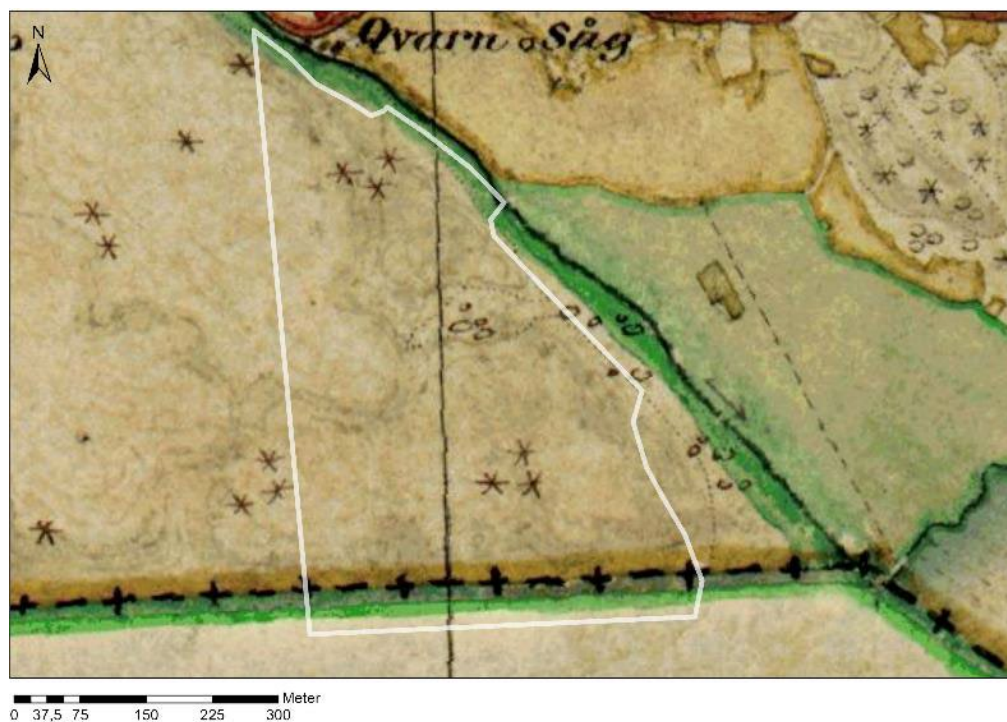
Karta 1. Naturreservatet är beläget 3 km sydväst om Valdemarsvik strax öster om E22.

Historisk och nuvarande markanvändning

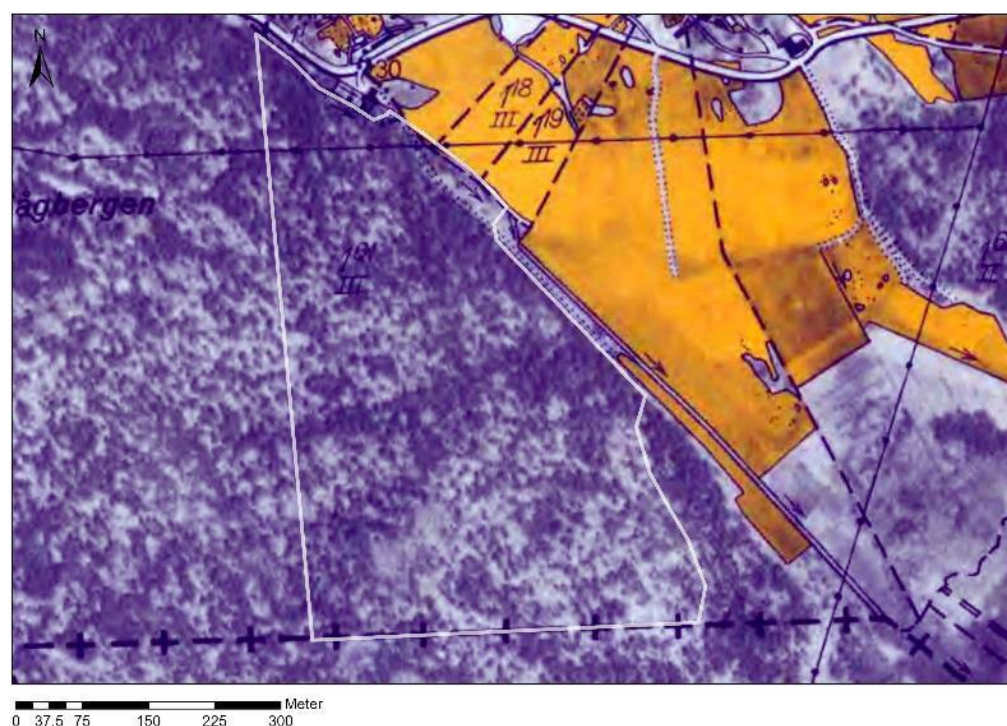
Häradskartan visar att området troligtvis var bevuxet med barrträd och sannolikt något glesare uppe på bergkullen. Ett visst inslag av lövträd förekom redan då i slutet av 1800-talet.

I naturreservatet finns inga registrerade fornlämningar. Området gränsar i norr och öster till en kulturhistoriskt värdefull miljö – byn Holmtebo som har bevarat sin 1800-talsprägel väl. Precis norr om reservatet finns lämningar efter en kvarn och en

såg som tillhört byn. Hela reservatsområdet har utnyttjats som utmark med skogsbete.

Karta 2. Häradsekonomiska kartan från åren 1868-77. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd.

Karta 3. Ekonomisk karta från 1946 som har ett flygfoto i bakgrunden.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

De högre delarna av reservatet är dominerade av risväxter, främst lingon, blåbär och kruståtel. På sina ställen kan man även hitta grönpýrola och den lilla orkidén knärot. I de små mossarna dominerar tuvull, odon, skvattram, blåbär, lingon och tranbär. Nedanför förkastningsbranten är floran rikare tack vare ett högre pH och rikligare vattentillgång. Här växer gott om blåsippa, enstaka gullvivor, nattviol, trolldruva, vippärt och vårärt för att nämna några lite mer krävande arter.

I reservatet växer de ovanliga lavarna ladlav och dvärgbägarlav på död tallved. På död ved i området finns även de ovanliga arterna gulporing och ullticka. På levande tallar kan man hitta tallticka som vittnar om trädens höga ålder. Mossfloran består till största delen av allmänna arter som husmossa, väggmossa och olika kvastmossor. Här finns dock ett ovanligt stort inslag av blåmossa som bildar stora fasta blågröna kuddar.

Det träd- och vedlevande insektslivet i reservatet är förhållandevis rikt. Framförallt är det arter knutna till död ved och gamla tallar med särskilt vedkvalitéer som har särskilt goda betingelser i området. Här finns tex de något ovanligare arterna blompraktbagge, barrpraktbagge och åttafläckig praktbagge. På gran finns även spår efter bronsjon och granbarknagare.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i Holmtebo naturreservat.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Status	Livsmiljö
KÄRLVÄXTER			
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S	Kalkrik mark i lövskog, lundmiljöer
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	NT	Kalkrik mark i lövskog
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S	Kalkrik mark i lövskog
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU, F	Äldre näringsrik barrskog
Blåsippa	<i>Anemone hepatica</i>	S	Näringsrik/kalkrik mark, lundmiljöer
Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	F	Lövskog, gräsmarker
Vättersos	<i>Lathraea squamaria</i>	T	Lövskog
INSEKTER			
Bronsjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S	Nyligen döda senvuxna granar
Granbarknagare	<i>Microbregma emarginata</i>	S	Grov bark av levande gran
Blompraktbagge	<i>Anthaxia similis</i>	S	Bark av solbelyst grov tall
Barrpraktbagge	<i>Dicerca moesta</i>	NT	Ved och bark av gran
Åttafläckig praktbagge	<i>Buprestis octaguttata</i>	S	Tallrötter och tallved
Mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	S	Tallved
Björksplintborre	<i>Scolytus ratzeburgii</i>	S	Björkved
LAVAR			
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	Torr gammal solexponerad tallved
Ladlav	<i>Calicium tigillare</i>	NT	Torr tallved i soliga lägen
Vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT	Torr tallved i soliga lägen
MOSSOR			
Blåmossa	<i>Leucobryam glaucum</i>	S	I markskiktet, kontinuitetsskog
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S	Lövskog, träd och sten
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	T	Fuktig ved
Blåsfliksmossa	<i>Lejeunea cavifolia</i>	S	Blött/fuktigt på sten och bark

SVAMPAR

Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT	Levande gamla tallar
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT	Granved
Vedticka	<i>Fuscoporia viticola</i>	S	Död ved, oftast gran
Scharlakansvårskål agg	<i>Sarcoscypha coccinea s.lat.</i>	S	Lövved
Barkticka	<i>Rigidoporus corticola</i>	S	Död ved av asp

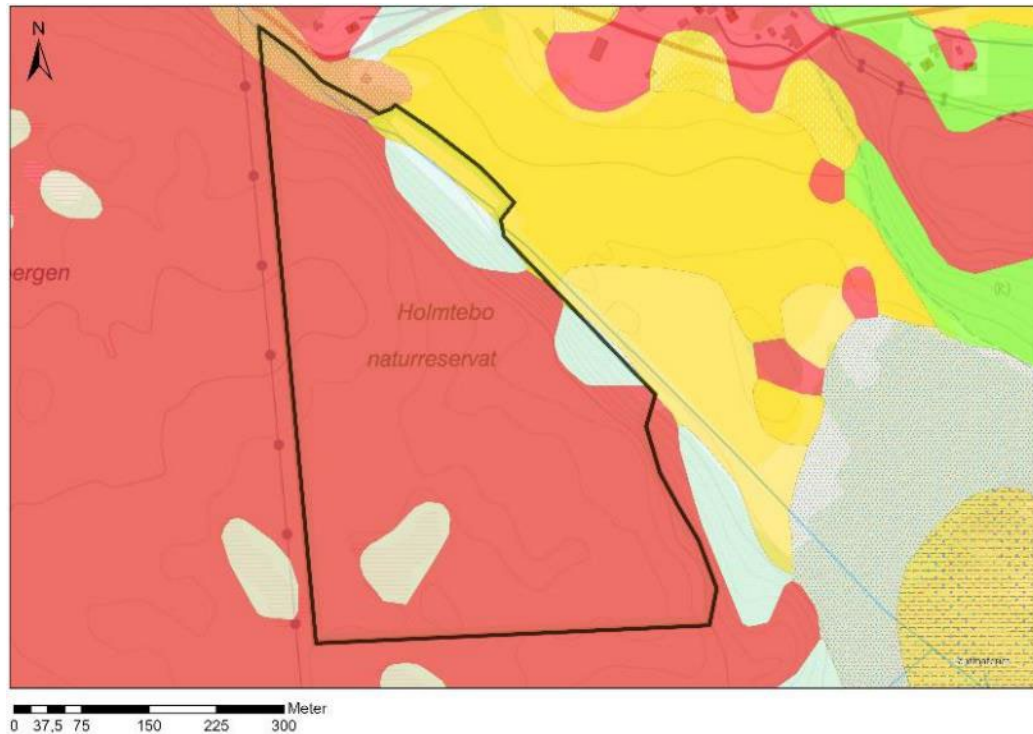
Tabell 2. Förklaring kategorier i tabell 1.

KATEGORI	FÖRKLARING
F	<i>Fridlyst</i>
S	<i>Signalart för skog</i>
T	<i>Typisk art för habitatet</i>
NT	<i>Rödlistad som nära hotad</i>
VU	<i>Rödlistad som sårbar</i>

Bild 1. Gamla tallar och granar i reservatet.

Geologiska bevarandevärden

Reservatet ligger i och ovanför en ganska kraftig förkastningsbrant. Högt liggande delar har svallats varför kala (lavbevuxna) berghällar dominerar omgivna av ett tunt nät av mer eller mindre svallad morän. Berggrunden består av amfibolit rik på sliror och zoner av röd pegmatit och aplit. På grund av de finkorniga jordarterna i naturreservatets norra och nordöstra delar finns det en risk för skred.

Karta 4. Jordartskarta. Området består av berg i dagen (rött på kartan), isälvsavlagningar som sandig morän (ljusbrunt), mossetorv (ljusbrunt) och sandig morän (ljus blått).

Kulturhistoriska lämningar

Det finns inga kulturhistoriska lämningar registrerade inom naturreservatet men området är inte fullständigt kartlagt avseende detta. Vid biotopkarteringen 2005 beskrevs en kvarnrest i reservatets norra del. Kvarnen byggdes i mitten av 1800-talet och lades ner 1947. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Intressen för friluftslivet

Reservatet är beläget i ett spännande landskap som inbjuder till och har ett värde för rekreation. Områdets äldre skog och varierande terräng ger möjligheter till naturupplevelser av svensk naturskog. Orördheten i vissa delar gör att det enkelt går att uppleva lugnet i en förhållandevis tyst plats. Området kan nås till fots från den nära intilliggande vägen mellan Valdemarsvik och Falerum. Området ligger dessutom på gång- och cykelavstånd från Valdemarsviks tätort. I dagsläget finns inga anordningar för friluftslivet inne i reservatet. En parkeringsplats och informationsskylt finns cirka 200 meter norr om reservatet i anslutning till landsvägen.

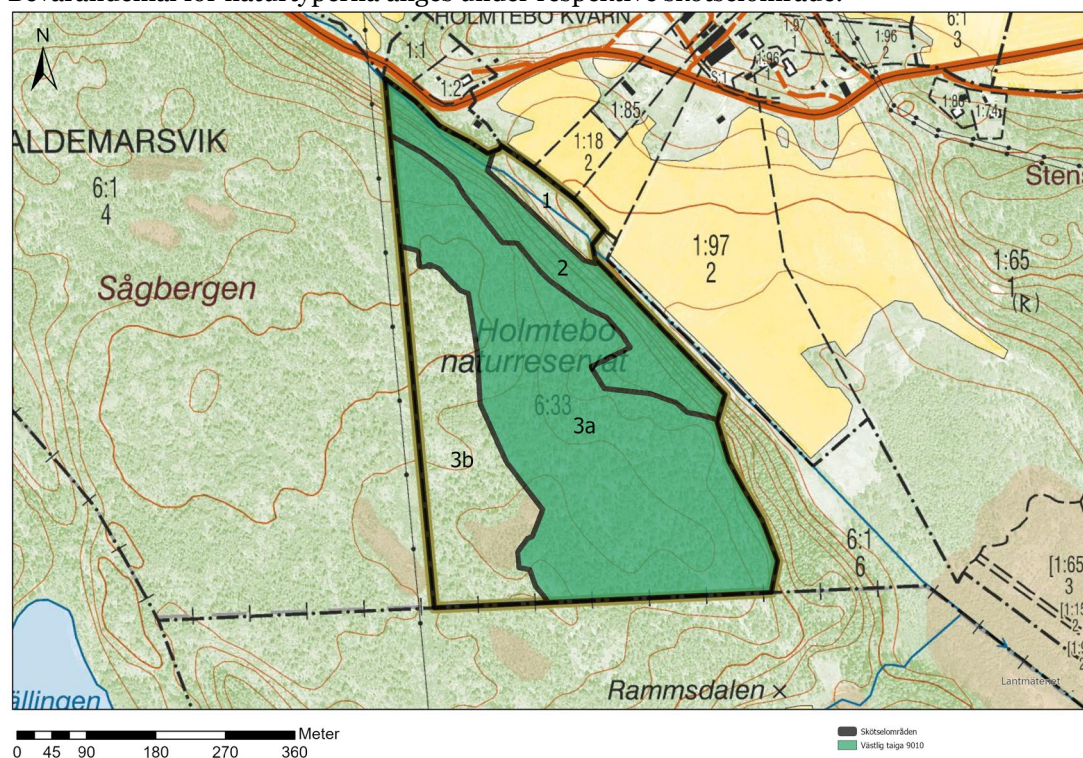
Natura 2000

Områdestyp

Holmtebo ingår inte i Natura 2000. Naturtyper avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återrapportering till EU-kommissionen. I Holmtebo finns följande naturtyper:

Naturtyp	Areal, hektar
Västlig taiga (9010)	15,1

Bevarandemål för naturtyperna anges under respektive skötselområde.

Karta 5. Karta över naturtyper enligt Natura 2000.

Källuppgifter

- Nyckelbiotopsinventering: nr 08060803 mfl, Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland, 2002.
- SGU Berggrunds databasen (2021).
- Lantmäteriet Historiska kartor.
- Natur och Kultur, K7 Valdemarsviks kommun. Länsstyrelsen 1983.
- SLU Artdatabanken. (2021). Webb tjänsten Artportalen.
- Naturvärdesobjekt i vatten Östergötland 2020, Länsstyrelsen Östergötland.
- Edlund, J. 2005 och 2016, Biotopkarteringsdatabasen.
- Jonas Edlund - Litoral Natur AB, Åtgärdsplan för Vammarsmålaån, 2017.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med Holmtebo naturreservat är att bevara en brandpräglad flerskiktad talldominerad barrskog med inslag av lövträd, gran och rikligt med död ved, samt en äldre grandominerad barrnaturskog med lövinslag i brant terräng. I naturreservatet ska finnas en stor mängd mycket gamla träd, grov död ved och andra strukturer som är viktiga för arter representativa för en tall- och barrnaturskog. Syftet är även att bevara och utveckla de höga naturvärden som är knutna till bäckmiljön. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av området för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och andra skadliga åtgärder och i delar utvecklas genom naturvårdande skötsel som efterliknar naturliga processer. Naturvårdande skötsel som naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder som att skada tallar och skapa död ved kan bli aktuellt. Åtgärder för att genomföra hydrologisk restaurering kan bli aktuella. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara områdets särpräglade natur med dess flora och fauna genom att:

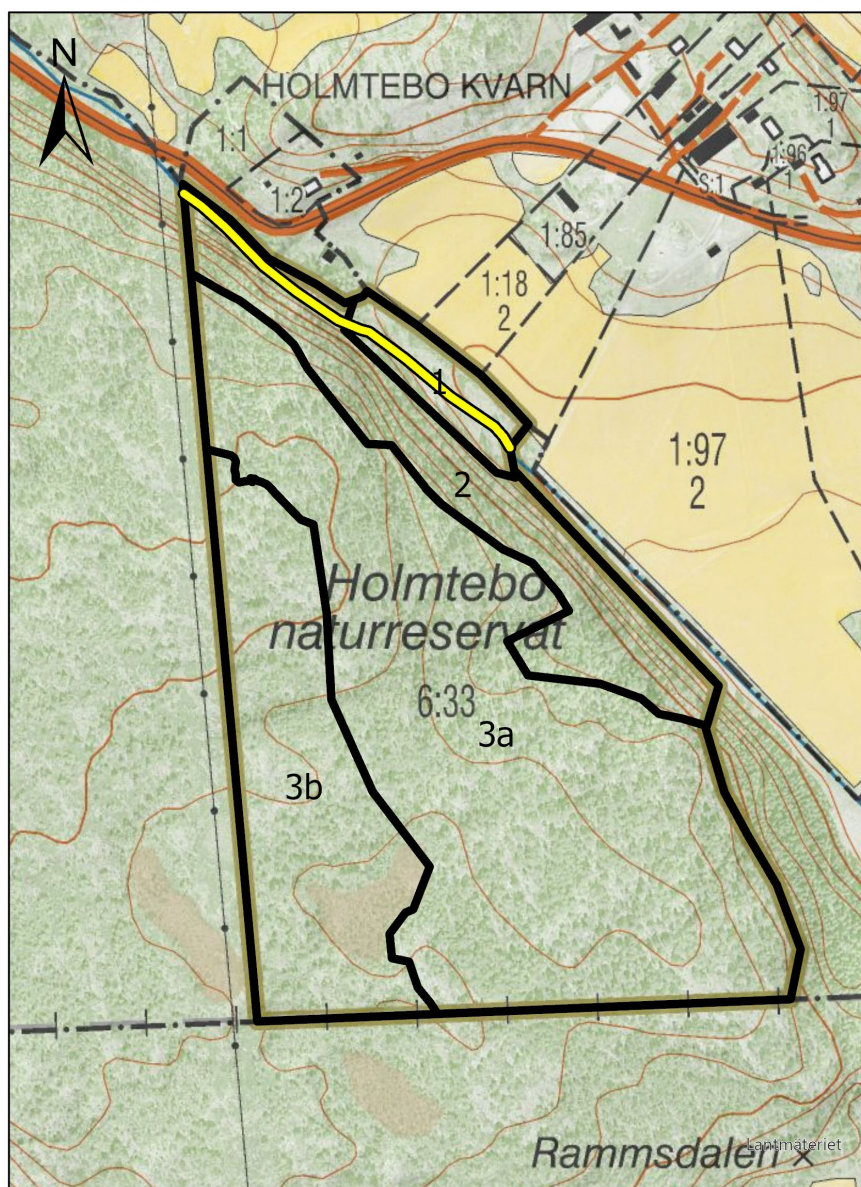
- Ingen ved ska föras ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved.
- Naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder så som skadande av yngre tallar med syfte att de ska överleva.
- Om det bedöms lämpligt genomföra hydrologisk återställning av bäckmiljön.
- Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke.
- Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.
- Inga registrerade fornlämningar finns i reservatet. I den händelse okända fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses, samt anmälan till Länsstyrelsens enhet för kulturmiljö göras. I direkt anslutning till reservatet i norra delen, strax utanför, finns en äldre kvarn och rester av en gammal väg.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i fem skötselområden;

1. Betesmark
2. Grandominerad brant med lövinslag
- 3a-b. Talldominerad barrskog, till viss del brandpräglad
4. Bäckmiljö (gul linje anger ungefärlig placering)
5. Anordningar för tillgänglighet (karta 7)

0 25 50 100 150 200 Meter

Karta 6. Skötselområden i Holmtebo naturreservat.

Skötselområde 1, Betesmark

Areal: 0,8 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ, naturtypskod 9070 - 0,8 hektar/ Västlig taiga, naturtypskod 9010 - 0,8 hektar

Beskrivning

I reservatets nordöstra del finns en smal remsa med betesmark. Arter som vårbrodd, blåsuga, kärrtistel och humleblomster har observerats. Genom skötselområdet rinner en bäck som ligger nedströms Sävsjön.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet har höga naturvärden knutna till betesmarksmiljön med de strukturer som hör till denna naturtyp där enstaka lövträd dominerar trädskiktet med inslag av någon gammal gran. Alternativt är de höga naturvärdena knutna till lövskog om betet inte kan upprätthållas. Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är viktiga strukturer. Bryn är också ett viktigt inslag. Rödlistade arter i synnerhet och andra arter i allmänhet, som är knutna till eller beroende av gamla träd, död ved och slutna till halvöppna miljöer ska så långt som möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området ska helst brukas genom beteshävd. Röjning av igenväxningsvegetation får utföras, sträva efter att bevara och eventuellt förstärka de gläntor som finns. Blommande buskar främjas i brynmiljöer.
- Om betet inte kan fortsätta ska området få utvecklas till en lövblandskog. Äldre granar tillåts vara kvar men yngre granar kan avdödas. Åtgärden upprepas vid behov.
- Grova vidgreniga ljusgynnade lövträd kan frihuggas från unga träd som växer in i dess kronor.

Bild 2. Den västra delen av betesmarken.

Skötselområde 2, Grandominerad brant med barrblandskog och inslag av löv

Areal: 3,1 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Västlig taiga, naturtypskod 9010 – 3,1 hektar

Målnaturtyp: 9010, 3,1 hektar

Beskrivning

De högre liggande delarna utgörs av barrblandskog med succesiv övergång till mer grandominerad skog i branten där det även finns ett inslag av asp och ek. I branterna finns grananknutna skalbaggar, bronsbjörn och granbarkgnagare. Området nedanför och i förkastningsbranten mot åkrarna i nordost utgörs av en flerskiktad grandominerad skog med stort inslag av löv. Andelen död ved är i vissa delar stor. Här är florin rikare med flera örter som till exempel blåsippa, nattviol, trollslugga, vippört och vårfärg. I skötselområdet rinner en mindre del av en bäck som rinner nedströms Sävsjön. På grund av de finkorniga jordarterna i naturreservatets norra och nordöstra delar finns det en risk för skred.

Bild 3. En grandominerad brant.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet har höga naturvärden knutna till gamla träd och död ved. Gran dominerar trädslagsfördelningen men även en gles förekomst av övriga lövträd i olika åldersstadier finns och då särskilt björk och asp med visst inslag av äldre tallar på höjdryggen i branten. Mängden död ved är betydande. Alla arter som är knutna till de gamla träden ska så långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området lämnas i huvudsak för fri utveckling.
- Grova lövträd intill bäcken kan försiktigt frihuggas från unga barrträd (inga över cirka 50 år) utan naturvärde som växer upp kronan. Åtgärden kan utföras med förutsättning att inga uttorkningskänsliga naturvårdsarter eller skyddsvärda arter påverkas negativt av åtgärden.

Skötselområde 3a-b, Talldominerad barrskog, till viss del brandpräglad

Areal: 15,2 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga, naturtypskod 9010 - 12 hektar

Målnaturtyp: 9010 - 15,2 hektar

Beskrivning 3a, 12 hektar

Området består av gammal cirka 200-årig talldominerad skog med flera olika tallskogsmiljöer. Här finns inslag av tallsumpskog, hållmarkstallskog, flerskiktad tallskog och i nordost mot branten övergår skogen succesivt till en barrblandskog. Inslaget av senvuxen gran är relativt stort och det finns även en del lövpartier. I reservatet har tallskogarterna blompraktbagge, barrpraktbagge och åttafläckig praktbagge påträffats som alla är beroende varma solbelysta tallar. De högre delarna utgörs av hållmarkstallskog med små tallrismossar i svackorna. I de små mossarna dominerar tuvull, odon, skvattram, blåbär, lingon och tranbär. Fältskiktet domineras av risväxter, främst lingon och blåbär, och kruståtel. På sina ställen kan man även hitta grönpypola och den lilla orkidén knärot.

Bild 4. Stora delar av skötselområde 3a består av en gles talldominerad skog med inslag av senvuxen gran.

Beskrivning 3b, 3,2 hektar

Delområdet består av 30 till 40 årig hållmarksskog som uppkommit naturligt efter brand. Enstaka äldre tallar som klarade branden finns kvar och enstaka brandstubbar kan ses. Trädskiktet är glest och består av senvuxen tall med inslag av björk, enstaka aspar och granar. Självgallring pågår bland de yngre tallarna. Det finns även flera yngre partier med lövträd.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet har höga naturvärden knutna till en äldre varierad talldominerad barrskog. Tall ska dominera trädslagsfördelningen, men även ett stort inslag av gran och ett visst inslag av lövträdsarter i olika åldersstadier ska finnas och då särskilt asp och björk. Gamla träd och strukturer som stående och liggande döda träd är betydande. Alla arter som är knutna till de gamla träden och den döda veden ska så

långt möjligt fortleva på lång sikt och helst öka i sin förekomst eller populationsstorlek.

Bild 5. I skötselområde 3b är inslaget av yngre tallar stort och en viss självgallring pågår.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Möjligheten till naturvårdsbränning utreds om det bedöms vara ett möjligt alternativ för att gynna bevarandet av tallskogsmiljön.
- I lövdominerade partier kan en viss utglesning av unga barrträd göras (inga barrträd över cirka 80 dödas) för att gynna lövträden men tillåt ett framtida barrträdsinslag (både tall och gran) på minst 10 till 30 %.
- Frihuggning av grova vidgreniga tallar från unga barrträd som växer upp i kronan, maximalt 30 träd, kan göras i område 3b. Välj främst träd som står i anslutning till naturligt öppnare miljöer som hållmarker eller myrmarker. Frihuggning kan sedan upprepas på samma träd vid behov. Inga träd över cirka 80 år eller senvuxna träd dödas.
- Brandefterliknande åtgärder så som skadande av yngre tallar i syfte att de ska överleva och bilda kådad ved. I område 3a skadas maximalt 30 träd och i område 3b maximalt 80 träd (inga träd över cirka 80 år får skadas).
- Självgallring pågår till stor del men i de delar som saknar eller har en liten mängd död ved kan detta skapas genom att ett mindre antal medelålders tallar dödas. Skapa både torrakor och lågor. I område 3a kan ringbarkning göras på cirka 15 träd per omgång i en till två omgångar med cirka tio år emellan, maximalt 30 träd dödas. I område 3b kan ringbarkning göras av cirka 15 träd per omgång i två till tre omgångar med cirka tio år emellan, åtgärder utförs på maximalt 45 träd. Inga träd över cirka 80 år eller senvuxna träd dödas.

Skötselområde 4, Bäckmiljö

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor
naturtypskod 3260

Beskrivning

I reservatets norra del rinner en bäck som ligger nedströms Sävsjön. Denna del av bäcken är tydligt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Bäckens ingår i *åtgärdsplan för Vammarsmålaån*. Värde är främst kopplat till de förhållandevis variationsrika strömvattenmiljöerna med förekomst av bland annat blockrika partier, en ravin och några kortare forsar. Stationär öring ska tidigare ha funnits inom området, men nuvarande status är okänd. Även strömstare har setts häcka vid bäcken och den har nyttjats som rast- och övervintringslokal. Bäckens vattenvegetationen domineras av näckmossa, men även bäcklav och igelknoppav är bitvis vanliga.

Bäckens har ett rakt till ringlande lopp. Bredden varierar från 1 till 7 meter, men är i allmänhet 3 till 4 meter. Djupet är oftast någon enstaka decimeter. De nedre delarna rinner i en grund ravin som skurit sig ner ett par meter i sedimenten. Vattenmiljön karaktäriseras här av svagt strömmande till strömmande vatten med en botten dominerad av grus och sten. Här och var finns variationsrika partier med block och små höljor med sand. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Vid bäckens nedre del i betesmarken har alen tidigare tagits ner men håller nu på att etablera sig igen vilket kommer att skapa skuggigare partier. De övre delarna är välskuggade och kantas av klippor och gran. Här rinner bäcken vid foten av den branta sluttningen upp mot Sågberget. Strömmande vatten med sten- och blockbotten dominerar, men det finns även enstaka kortare forsar. Inom dessa delar finns ställvis mer död ved i vattnet.

I bäckens övre delar finns tre vandringshinder; längst upp en liten regleringsdamm i dåligt skick och vid Holmtebo kvarn en brant passage förbi en husgrund samt lämningarna efter en gammal kvarndamm. Passagerna utgör partiella vandringshinder för öring och definitiva hinder för svagsimmande arter. Ett småvuxet bestånd av stationär öring har tidigare förekommit i strömmarna (Franzén 1995b), men det är tveksamt om arten fortfarande finns kvar. Öring kan sannolikt passera under gynnsamma förhållanden, åtminstone vid det nedre hindret. Ingen öring observerades vid fältinventeringarna 2005 (Edlund 2011) och 2016. Ett elfiskeförsök genomfördes i slutet av augusti 2016, men sträckan var helt uttorkad och fiskades ej. Vid biotopkarteringen 2016 påträffades utterspillning inom de nedre delarna.

Kring lämningarna efter Holmtebo kvarn finns en 280 meter lång fallsträcka. Verksamheten har inneburit att sträckans övre 130 meter är tydligt fysiskt påverkade av rensningar och mindre omgrävningar. Här finns även rester av äldre husgrunder, stenskoningar längs stränderna samt en stendamm. Inom de nedre 150 metrarna är påverkansgraden tydligt lägre. Trots ingreppen är sträckan som helhet variationsrik och har kvar många av strömvattenmiljöns ursprungliga naturkvalitéer. Vattenmiljön inom de nedre 150 metrarna karaktäriseras av svagt strömmande till strömmande vatten med grus- och stendominerad botten. Bitvis finns även mycket block. Här rinner bäcken fram över en hagmark och kantas av glest stående träd. De övre 130 metrarna faller mer. Här dominerar strömmande vatten med sten- och blockbotten. Dessa delar rinner genom skogsmark och är välskuggade med relativt gott om död ved i vattnet. Vid biotopkarteringen 2005 bedömdes de nedre delarna vara försiktigt

rensningsspåverkade och de övre kraftigt rensningsspåverkade. Bedömningen är dock osäker. Dessutom tycks det finnas en hel del insprängda orensade partier.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

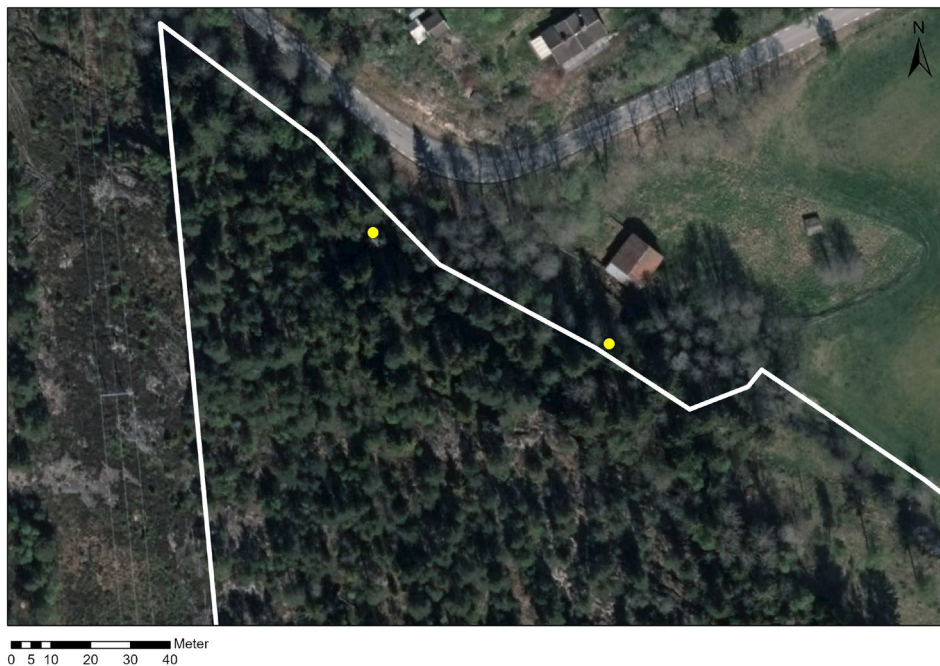
Bäcken har en naturlig morfologi och utgör en fri vandringsväg för förekommande fiskarter. Vattendraget utgör även i övrigt en värdefull naturmiljö för exempelvis insekter, mossor och andra vattenlevande organismer.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Bäcken ingår i *Åtgärdsplan för Vammarsmålaån*. I en restaurering kan följande åtgärder ingå:

- Vandringshindren bör åtgärdas så att de blir passerbara för samtliga vandrande djurarter i vattensystemet. Börja med att plocka om bland blocken för att skapa en definierad fåra som inte faller allt för mycket. Räcker inte det skulle botten nedströms kunna höjas.
- Förbättra skuggningen i de nedre delarna av bäcken genom att låta lämpliga träd växa upp. Det är även positivt med en större mängd död ved än i nuläget.
- Återställ tidigare rensade sträckor genom att återföra block och sten.
- En återintroduktion av öring kan efter att vandringshindren eventuellt har åtgärdats övervägas, men den bör kombineras med åtgärder för minskad uttorkningsrisk och biotopvårdsåtgärder för ökad variationsrikedom. Förutsättningarna för en återintroduktion bedöms vara goda, men beståndet kommer med stor säkerhet bli stationärt, även om vandringshindren nedströms åtgärdas. Detta beror framför allt på den långa dikessträckan förbi Målsjön, vilken fungerar som en barriär mot fallsträckorna nedströms.

En kulturhistorisk utredning ska göras innan åtgärder som kan påverka kvarnlämningarna genomförs.

Karta 7. Ungefärlig position för vandringshinder markerat med gula punkter.

Bild 6. Bäckens rinner ställvis genom stenrika partier. I bildens högra del ses en kvarnlämning eller en dammvall. Denna utgör ett av de utpekade vandringshindren.

Bild 7. En del av bäcken som rinner genom skötselområdet. De tidigare nedtagna träden har ersatts av andra träd som kan ge en viss beskuggning.

Skötselområde 5, Anordningar för friluftslivet

Beskrivning

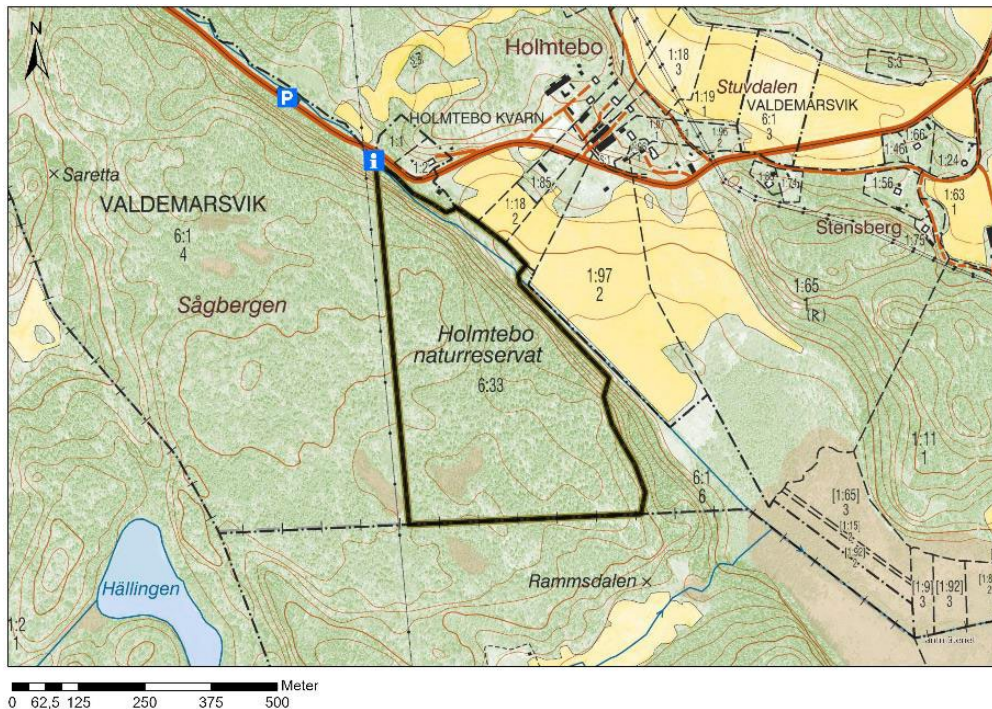
Nordväst om reservatet längs med vägen finns en parkeringsplats och en informationsskylt för besökare. I dagsläget finns inga leder för besökare.

Bevarandemål

Informationen i området är lättillgänglig och bidrar till och förhöjer upplevelsen av besöket. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad.

Åtgärder

- Anlägg om möjligt en vandringsled/rundslina. Undersök möjligheten för anläggning av andra friluftslivsplaneringar.
- Underhåll av friluftslivsplaneringar.

Karta 8. Befintliga (2023) friluftsanordningar i och utanför Holmtebo naturreservat.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

I tabell 3 har ett underlag sammanställts som ett stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Skapande av död tallved	3	Vart 10:e år om behov finns	1
Eventuell naturvårdsbränning	3	2024-2030	2
Brandefterliknande åtgärder	3	2024-2030	2
Bete och röjning av igenväxningsvegetation	1	Årligen	1
Frihuggning av grova vidgreniga tallar	3b	Vid behov	2
Utglesning av barrträd i lövdominerade pratier	3	Vid behov	2
Vandringsled/rundslinga	Där det är lämpligt	2024-2028	3
Hydrologisk utredning följt av eventuell hydrologisk återställning av bäckmiljö	4	2024-2034	2

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon får användas med stor försiktighet vid uttransport av fällt vilt. Markskador på grund av körning ska undvikas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen är utförd av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

I reservatet finns en del död ved av gran och tall och efter att ytterligare tallved har skapats kan inventeringar av vedlevande insekter med fördel göras. En inventering av reservatets fågelfauna behöver göras då denna inte tidigare har kartlagts. Det har tidigare funnits öring i bäcksystemet och provtagning skulle behöva göras för att se om det fortfarande finns.

Tabell 4. Inventeringar som med fördel kan göras i Holmtebo naturreservat.

Inventeringar	Skötselområde	Prioritet
Vedlevande insekter	2,3	2
Fåglar	Samtliga	1
Fisk i bäcken (särskilt öring)	4	1

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målbildindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skapar samhällsnytta genom rådgivning, samordning, tillstånd, tillsyn, prövning, stöd och bidrag. Vi skyddar miljön, ser till att viktiga natur- och kulturvärden bevaras och skapar förutsättningar för att utveckla landsbygden och näringslivet i länet. Vi har även samhällsviktiga uppdrag inom bland annat krisberedskap, sociala frågor, djurskydd och samhällsplanering. På så sätt bidrar vi till Länsstyrelsens vision om ett livskraftigt Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND